

toch zoo gelezen worden: „en alzo zij vreesden, dat zij op (de droogte) Syrtis vervallen zouden, wierpen zij als drijfanker een zeil (in zee), en dreven alzo henen.”

Dat men hiervoor het razeil van den grooten mast heeft losgemaakt is niet waarschijnlijk.

W. E. VAN POPTA.

N.B. Uit het rapport van Hr. Ms. pantserschip „Hertog Hendrik” op de uitreis naar Indië via de Faroër-eilanden (benoorden Schotland), Febr. 1918, blijkt, dat hoeveel eeuwen we ook van de Romeinsche zeevaarders afstaan, pogingen tot redding van schip en opvarenden nog wel eens dezelfde blijven. In zijn rapport meldt de Commandant, Kapitein ter Zee A. C. de Joncheere, dat getracht was een drijfanker vanaf den boeguitte brengen, hetgeen echter verloren ging. Deze drijfankers worden ook wel „zeeduivels” genoemd. Het nut ervan wordt door nautici over het algemeen niet te hoog aangeslagen.

HET BOEK VAN DE WEEK

Het gepredikte Woord.

Het gepredikte Woord, preeken van Johannes Calvin, vertaald door Ds. J. Douma en Ds. W. H. v. d. Vegt.

Deel I. Advent- en Kerststoffen met inleiding van Ds. W. H. v. d. Vegt. — Uitgave van T. Wever N.V., Franeker.

In den laatsten tijd is ons Gereformeerde volk onthaald op enkele zeer belangrijke werken, die het beter paraat kunnen maken om voort te gaan naar den dag van onzen Heere Jezus Christus. Onder die werken neemt het boek, dat het onderwerp van dit artikel mag uitmaken, niet de minste plaats in. Integendeel, ik geloof, dat ons volk het eerste grijpen zal naar dit boek zonder dat het daarmee de andere werken — ik denk aan het Handboek van Prof. Honig en Ons algemeen Christelijk geloof, van Dr. K. Sielma (tusschen twee haakjes, een zeer belangwekkend boek) en meer — wil degradeeren. En ik ben van meening, dat het goed is, als ons volk dat doen zal en ik wil zelfs heel gaarne in dit artikel onze lezers opwekken dit boek, indien mogelijk, te koop, maar in ieder geval het te lezen en herlezen.

Waarom ons volk het eerst naar dit boek zal grijpen?

In de eerste plaats, omdat het een boek over Calvin is. Hoe waar het mag zijn, dat het ons niet om den persoon van Calvin zonder meer te doen is, wij verheugen ons nog steeds met groote vreugde in God, als we bedenken, wat Hij ons in Calvin geschonken heeft. En elk boek, dat er toe medewerken kan, hem beter te leeren kennen, en hem beter te leeren begrijpen, moet er bij Gereformeerde menschen ingaan en daarom ben ik er van overtuigd, dat ook dit boek er in zal gaan.

In de tweede plaats: het betreft hier preeken van Calvin. Gereformeerden hebben door hun Catechismus (vraag 85 bijvoorbeeld) geleerd, de verkondiging van het Woord Gods op hooge waarde te schatten. We moeten over vele dingen ons voor God verootmoedigen, maar door Gods genade over ons mogen we toch ook getuigen, dat velen in onze dagen verlangend zijn om op te gaan met de gemeente Gods om te hooren naar het Woord Gods, dat hun in den naam van hun Heere Jezus Christus onder toezicht van het ambt verkondigd wordt. Hoe gaarne spreken zij met elkander over vragen, die het preeken betreffen, als daar zijn, hoe het Woord Gods bediend moet worden, tot wie het Woord Gods zich in de prediking moet richten, welke vrucht van getrouwe prediking verwacht mag worden en hoe erg het is, niet in „de school van God” te komen. Zouden zij dan niet grijpen naar preeken van dien man, dien zij nog steeds eeren als een groote gave Gods, waarmede zij begenadigd werden door Zijn soeverein welbehagen? En zouden zij dat niet te meer doen, waar de preeken van Calvin hun tot nog toe niet ten dienste stonden? En nu weet ik wel, dat een preek gehoord moet worden en niet in de eerste plaats gelezen, maar dat neemt toch niet weg, dat velen gaarne ook een preek lezen en zeker eens preeken van Calvin willen lezen.

En in de derde plaats zal dit boek er in gaan, omdat aan de opgenomen preeken een inleiding voorafgaat, die een overzicht geeft over de prediking van Calvin. Dit overzicht maakt het boek al zeer belangrijk. Het is van de hand van Ds. W. H. v. d. Vegt. Het had ook door Ds. Douma geschreven kunnen worden — al geruimen tijd wordt de Groninger Kerkbode door hem versierd met samenvattingen van preeken van Calvin — maar overigens had toch bekwaam hand moeilijk gevonden kunnen worden. Ds. v. d. Vegt maakt immers al jarenlang studie van de Reformatoren, inzonderheid van Calvin. Daar zal wel geen werk zijn van Calvin, of hij kent het en daar zal wel niet veel over den grooten reformator in de voor hem toegankelijke talen verschijnen, dat niet in zijn handen komt. Daardoor is het overzicht zoo

belangrijk geworden, dat we haast vragen gaan, waar we meer prijs op moeten stellen, op de inleiding met de vele aantekeningen of op de preeken zelf. En daardoor zal ook ons volk te meer naar dit boek grijpen en na lezing met dankbaarheid constateeren, dat zijn kennis van Calvin en van de reformatische beginselen uitermate is verrijkt.

Ja, ongetwijfeld zal ons volk dat constateeren. Een korte samenvatting van den inhoud kan ons dat reeds doen zien.

Ds. v. d. Vegt begint dan met enkele opmerkingen over de prediking van Calvin en wij. Dit stuk wordt gedragen door de gedachte, dat de prediking het hoofdenmerk is van de ware Kerk. „Wie dus een ware Kerk gelooft en weet, dat de strijd van deze Kerk de geschiedenis der wereld beheerscht en beslist, dankt God, dat deze wereldhistorische betekenis der prediking bij Calvin zoo onweersprekelijk is uitgekomen.” (pag. 3).

Het tweede hoofdstuk handelt over de Schrift-waarheid, dat zonder de Prediking geen heil is. Van der Vegt doet uitkomen, dat Calvin deze waarheid zeer scherp heeft gezien, al wist hij uiteraard wel, dat God, Die ons aan de middelen bindt, Zelf niet aan de middelen gebonden is. Daarom, „als de klok luidt”, wordt ieder verwacht „in de school van God” (de kerk), zelfs de professoren. En de heerlijkheid van het samenkomen in de kerk is dan, dat men in gemeenschap met elkander hoort naar het Woord van God. Op deze wijze heeft Calvin „de onvergelykelijke waarde van den schat der prediking” den kinderen der Kerk aanbevolen. (pag. 7).

Het derde hoofdstuk is getiteld: militia Christi. Prediken is krijgsveld verrichten voor onzen Heere Jezus Christus. Dies is prediking zeer heerlijk, maar ook zeer moeilijk. Vaak zuchten de predikers, zooals Calvin zelf gezucht heeft, maar er is in dien arbeid ook heerlijke troost en dienst des Woords is nu eenmaal een strijd. Die hooge dienst stelt de gemeente niet op non-activiteit. De gemeente moet toezien, of het Woord recht gepredikt wordt. God wil kinderen, die onderscheiden. Zoo zal „de reine predikatie des evangelies aan de Kerk haar vast bestand geven en zal ze haar eigen heerlijkheid zijn.” (pag. 10).

In het vierde hoofdstuk vinden we Calvins loflied op de prediking. Christus is op aarde bij ons door de prediking. Zijn troon wordt in de prediking opgericht. „Ja, wanneer het evangelie gepredikt wordt, begint tegelijk met de stem van den prediker het heilig bloed van Christus te dropelen.” (pag. 11). Natuurlijk maakt Calvin daarbij de predikers niet los van hun Zender. Maar God is zoo goed, dat Hij Zijn werk aan hen toeschrijft. En levens waarschuwt hij de predikers, wier hooge aardse hoogheid te boven gaat, voor zelfverheffing.

In het vijfde hoofdstuk bespreekt Van der Vegt de doeleinden van Calvins prediking. Ze bedoelt de eere Gods, die — Gode zij dank — onlosmakelijk verbonden is met het heil der lieve kinderen Gods. Zijn prediking is dan ook Theologisch en Christocentrisch, al is zij niet aan een bepaald schema gebonden. Zij dwinge ons tevens tot gehoorzaamheid aan God, en onze vreugde bestaat toch hierin, dat wij in den dienst van God zijn hersteld. (pag. 15).

Het zesde hoofdstuk draagt als titel: Geen speculatie. De Heilige Geest leert ons slechts dingen, die nut hebben. We mogen het Woord niet te buiten gaan. Allerlei onderscheidingen, die in de scholen van die dagen onderwezen werden, laat hij dan ook bewust ter zijde. Ook streeft hij er niet naar, zijn preeken „mooi” te maken. De kinderen der kerk moeten verstaan, wat goed en kwaad is. „Wanneer de dienst des Woords hen de zonden niet afleert, zal het van de hand van den dienaar geëischt worden” (pag. 19).

In het 7de hoofdstuk wordt de eerepositie der prediking besproken. De preekstoel staat in het middelpunt. De Kerk is een leger aan het front en door de prediking der kerk wordt het koninkrijk Gods uitgebreid. „De scepter in het Koninkrijk Gods is volgens hem het sacrosancte woord van Christus, zonder welken Hij niet regeert” (pag. 23). De Kerk zij daartoe geestelijk middelpunt en hoogtepunt der menschheid. Deze gedachte werd door Calvin niet alleen geformuleerd, zij werd ook in praktijk gebracht.

Dies heeft men Calvin beschuldigd, dat hij in Genève de theocratie herstellen wilde. Men zag hem als half-Roomsch in dezen. Maar de reformator zag de grenzen en de valsche Kerk, Rome, zag die niet. Maar hij wilde, dat ook koningen en overheden „hun les” zouden ontvangen in de prediking. Christus, Die over alles regeert, wil door de uitspraken der kerk het staatsgezag binden aan de ordinarliën Gods.

Helaas, de meeste overheden verwerpen de uitspraken der kerk. Zoo wordt Calvins prediking zeer eschatologisch. „We zijn nog op marsch, Jeruzalem is nog niet gebouwd, Salomo voert nog niet den scepter” (pag. 27). En „juist de groote verwachting naar de komende heerlijkheid houdt zijn hart bevangen in een spanning, die zich ontaardt in opperste activiteit” (pag. 27).

In het 8ste hoofdstuk laat de schrijver zien, dat de prediking actueel moet zijn. De preek zij

niet louter verklaring, zij zij ook toepasselijk. Zij houde zich bezig met het sociale leven, met het politieke leven, met het kerkelijke leven. Zij moet vermanend zijn, maar ook vertroostend. „We zwaken in dit leven op een zee van ellende, we zijn in deze wereld verzonken in een afgrond van misère.” „We hebben haast naar het koninkrijk Gods.” „Het is genoeg, dat God ons liefheeft” (pag. 31).

In het 9de hoofdstuk wordt gehandeld over het adres der prediking. De prediking richtte zich tot de gemeente van Jezus Christus. Haar komen krachtens Gods verbond al de beloften Gods toe. Hel is bijzondere voorzienigheid Gods, als we een preek mogen hooren. Men neme die prediking in geloof aan en dat mag een ieder doen. Maar wie ongehoorzaam is, is een rebel, zondigt veel meer dan kinderen des verbonds. Men houde met die ongehoovigen rekening. De hypocrieten — menschen, die zeggen, dat zij des Heeren zijn en toonen, dat zij het niet zijn — moeten scherp gewaarschuwd worden. Er moet dus in de prediking onderscheid gemaakt worden. De prediking vermane tot onderzoek naar de echtheid van het geloof en tot een onderzoek, of we niet zorgeloos leven. En de prediking dringe er op aan, dat de gemeente de zekerheid des geloofs hebben zal. „Onze zekerheid is, dat wij zeker zijn van Gods beloften” (pag. 38). Maar, die God niet gelooven op Zijn Woord, zijn Hem een gruwel.

Tenslotte spreekt het 10de hoofdstuk over den stijl van de prediking. De prediking zij vriendelijk, zooals God vriendelijk is. Maar zij moet scherp zijn, als zij verworpen wordt. Echter, dan spreekt God een „vreemde” taal. Verder zij de prediking eenvoudig. Naakt als het kruis. Allerlei rhetorisch doet tekort aan de majesteit des Woords. Men bringe niet allerlei verhaaltjes in de prediking. Men preeke vervolgstoffen en men behoeft zich niet te houden aan het kerkelijke jaar.

***

Lezing van de inleiding zal doen zeggen, dat onze kennis van de reformatische beginselen en van Calvin zeer verrijkt werd, zoo schreven wij.

Men kan echter ook vragen: is het nu bij Calvin zoo, als v. d. Vegt het ons leekent? Voor zoover ik het beoordeelen kan, geloof ik, dat we deze vraag met „ja” mogen beantwoorden. Ik geloof inderdaad, dat Calvins prediking hier wordt weergegeven in trouw aan de waarheid. Natuurlijk is het altijd mogelijk, dat dit boek verworpen wordt. Er zijn menschen, die zulk een wonderlijke opvatting van Calvin hebben — ik denk aan het werk van H. J. Couvée: Calvin en Calvinisme —, dat zij deze inleiding als niet-waarheidsgetrouw zullen betitelen. Maar zij, die Calvin niet willen dringen in het schema van hun eigen beschouwingen, zullen zeer zeker erkennen, dat we in dit boek goede voorlichting hebben en zullen de inleiding op hoogen prijs stellen.

Men kan echter ook vragen: kunnen we, vier eeuwen verder gekomen zijnde, ook Calvins gedachten aanvaarden? Ds. v. d. Vegt steekt het niet onder stoelen of banken, dat hij heel ver met de prediking van Calvin medegaat. Hij doet dat niet in alles. Het is er hem om te doen een getrouw beeld van Calvins prediking te geven, maar hij kon dat te gemakkelijker doen door zijn vergaande sympathie voor Calvins gedachten. Toch laat hij uitkomen, dat hij geen repristinatie wil, geen critiekloos teruggrijpen naar den Geneefsch reformator om zijn ideeën nu als het einde van alle tegenspraak te zien. Hij laat dat af en toe nadrukkelijk uitkomen.

Misschien echter, dat we in Van der Vegt's beschouwingen over Calvins gedachten van de verhouding tusschen Kerk en Staat moeten spreken van een te ver meegaan. Een recensie leest zich niet om dat verder uit te werken.

Ook zal ieder, die leest, wat Calvin denkt aangaande den stijl der prediking opmerken, dat in onze kerken veelszins anders gepredikt wordt dan Calvin het deed. Ds. v. d. Vegt laat het door schemeren, dat hij in dezen vaak meer meegaat met Calvin dan met methodes, die onder ons toegepast worden. Ik wil niet verheelen, dat ik in dezen sta aan de zijde van Ds. v. d. Vegt. In ieder geval, confronteering met de preekmethode van Calvin kon wel eens tot meerdere reformatie leiden, en om die confrontatie is het Ds. v. d. Vegt vooral begonnen.

Misschien, dat we niet zoo hoog moeten staan met een synthetischen opbouw als velen onzer doen, misschien, dat het voor sommigen gewenscht ware terug te keeren tot de „eenvoudige” preeken van Calvin, dat we ons wat minder moesten storen aan het z.g.n. kerkelijk jaar, opdat meer gelegenheid open kwam voor prediking van Schriftgedeelten, die nu niet aan de beurt kunnen komen, misschien, dat sommigen onzer predikanten meer rekening moeten houden met het gezelschap der hypocrieten, welke in de Kerk onder de goeden zijn, misschien, dat het toepasselijk gedeelte der prediking beter tot zijn recht zou kunnen komen en vooral ook, dat toepassing niet alleen gezien worde in ingaan op het bevindelijke leven, zooals zoo vaak gemeend

wordt, maar
worde, hoe
met vreugde
ik mag hier
Vegt gelezen
gedachten o
We zien w
stof tot den
echter boven
het heerlijk
behooren to
Jezus Christ
er in deze in
prediking! W
inderdaad o
predicatie d
veel van ou
toetrouwde
ons zoo rijk
als wij al di
en den strij
De HEER
in alle omst
omstandighe
landsche twi
maar een
wereld is va
we met Ca
Zending en l
te ontrukken
strijd om te
„Leeren wij
roepen en l
goederen zul
dat wij, als
van genade
over te ver
an beroemen
van Zijn ko
op de aarde
als Gods W
bij zichzelf
preek over

In het ter
raktervormi
dezes een h
rakter”. He
die tot titel
1. Beroeps
2. Beroeps
3. De psyc
4. De ber
5. De arb
Op verzo
verder uitw
matie” is zo
daarvoor be
Aan het v
een positie
jeugdwerk
te niet door
lieve zijde
jongelingen
De naieve
hetgeen een
den arbeid
dra de jeu
maar er lig
van het kin
n.l. de leefti
die niet ma
Deze leve
den in die
(puberteit)
teit of adole
activiteit, d
tane uitinge
Ook de trel
sen moet w
zelf initiatie
In de la
over de je
niet kunne
Mulo-school
zitten. Son
wel, maar
van de sch
pij. De stat
mislukte l
van dezen
teleurstellit
speurd. He
dacht word
lingen. Ook
van het la
in orde is.
de oorzaak
We wene
vragen, do
van een e

toepasselijk. Zij leven, met het leven. Zij moeten. „We zwalpende, we zijn n afgrond van het koninkrijk ons liefheeft“

andeld over het richte zich tot. Haar komen beloften Godsheid Gods, als Men neme die mag een ieder s, is een rehel des verbonds n rekening. De gen, dat zij des iet niet zijn —, orden. Er moet eemaakt worden, zoek naar de een onderzoek, de prediking de zekerheid des heid is, dat wij (pag. 38). Maar, loord, zijn Hem

dstuk over den ig zij vriendelijk zij moet scherp der, dan spreekt zij de prediking allerlei rhetoriek s. Woords. Men in de prediking en behoeft zich e jaar.

oen zeggen, dat ische beginselen verd, zoo schre-

ret nu bij Calvijn teekent? Voor geloof ik, dat we twoorden. Ik ge-king hier wordt aarheid. Natuur-boek verwerpen een wonderlijke ik denk aan het in Calvinisme —, aarheidsgetrouw dvijn niet willen igen beschouwin- t, dat we in di en zullen de in-

kunnen we, vier ook Calvijn's ge- Vegt steekt het dat hij heel ver edegaat. Hij doet om te doen een diking te geven, er doen door zijn lvijn's gedachteen geen reprimand naar den Genoet nu als het einde ij laat dat af en

Van der Vega edachten van de taat moeten spre en recensie leet werken.

Calvijn denkt aan opmerken, dat is redikt wordt dat gt laat het door ak meer meegaat s, die onder ons verhalen, dat ik Ds v. d. Vegt is de preekmethode perdere reformatie het Ds v. d. Vegt

oog moeten staan als velen onder nigen gewenscht voudige" preek onder moesten slo r, opdat meer ge-liking van Schrift-rt kunnen komen, azer predikanten len met het ge-ke in de Kerk n, dat het toepas-ter tot zijn recht ok, dat toepassig ingaan op het o vaak gemeend

wordt, maar een aanwijzing meer en meer worde, hoe de gemeente in alle omstandigheden met vreugde het gebod des Heeren bewaren kan. Ik mag hier wel de hoop uitspreken, dat Ds v. d. Vegt gelegenheid vinden mag om eens zijn eigen gedachten over deze materie te geven.

We zien wel, dat de inleiding van Ds v. d. Vegt stof tot denken en schrijven kan geven. Zij geve echter hovenal stof tot danken en prijzen. Wat is het heerlijk Gereformeerd te zijn en te mogen behoreen tot een ware kerk van onzen Heere Jezus Christus! Wat een hooggestemde lof mag er in deze inleiding zijn om die ware kerk en haar prediking! Wat een dure roeping echter ook om inderdaad ons ware kerk te betoonen door reine predicalie des Evangelies! En, wat zal de HEERE veel van ons eischen, waar Hij ons zooveel heeft toebetrouwd! Hij heeft door Zijn bijzonder bestel ons zoo rijk gezegend: hoe zullen wij ontvlieden, als wij al die gaven misbruiken in zelfverheffing en den strijd, de militia, vergeten?

De HEERE helpe ons. Hij make ons getrouw in alle omstandigheden. Bovenal in de kerkelijke omstandigheden. De kerk is verscheurd. Binnenlandische twisten teisteren ons bovendien. We zijn maar een klein kuddeke „en de rest van de wereld is van den duivel". Geve de HEERE, dat we met Calvijn krachtig mogen strijden door Zending en Evangelisatie om den duivel zijn prooi te ontrukken en dat we aanhouden mogen in den strijd om te bewaren, wat ons toebetrouwd is. „Leeren wij onzen Heere Jezus Christus aan te roepen en te verstaan, dat wij in Hem al de goederen zullen verkrijgen, die ons ontbreken; en dat wij, als wij Hem ontvangen, Die alle volheid van genade bezit, alles zullen hebben om ons over te verblijden. Kortom, wij zullen ons reeds nu beroemen kinderen Gods te zijn, erfgenamen van Zijn koninkrijk, ook al kruipen wij hier nog op de aarde en zijn zulke ongelukkige schepselen, als Gods Woord het ons voorhoudt en ieder het bij zichzelf moet kennen" (Einde van Calvijn's preek over Matth. 1:18—21, pag. 113).

M. VREUGDENHIL.

III ZIELKUNDE III

Jeugdwerk.

In het ten vorigen jare verschenen werk: „Karaktervorming bij jeugdigen" werd door schrijver dezes een hoofdstuk gewijd aan: „Beroep en Karakter". Het is verdeeld in enkele paragrafen, die tot titeis hebben:

1. Beroepskeuze.
2. Beroepsdeugden.
3. De psychotechniek.
4. De beroepsleide.
5. De arbeidsliefde.

Op verzoek willen we dit hoofdstuk nog wat verder uitwerken. De Redacteur van „De Reformatie" is zoo welwillend geweest eenige kolommen daarvoor beschikbaar te stellen.

Aan het werk van jeugdigen is een negatieve en een positieve zijde. De negatieve zijde van het jeugdwerk is wat de Apostel Paulus noemt „het te niet doen van hetgeen eens kinds is". De positieve zijde is uitgedrukt in het Schriftwoord: „Der jongelingen sieraad is hun kracht".

De naïeve opvatting van het te niet doen van hetgeen eens kinds is is deze, dat de lust om van den arbeid een spel te maken wordt afgelegd, zoodra de jeugdige ernstig wordt. Dit is wel zoo, maar er ligt nog een periode tusschen den leeftijd van het kind en dien van den man of de vrouw, n.l. de leeftijd van den jeugdige van 14 tot 21 jaar, die niet mag worden voorbijgezien.

Deze levensperiode wordt gewoonlijk onderscheiden in die van onrust (praepuberteit), van storm (puberteit) en van herwonnen evenwicht (napuberteit of adolescentie). In het eerst is er bij hen alleen activiteit, doch langzamerhand komen er spontane uitingen van de ontwakende persoonlijkheid. Ook de trek van het jeugdkarakter om na te bootsen moet worden afgelegd en vervangen door het zelf initiatief nemen.

In de laatste maanden wordt veel geschreven over de jeugdigen, die het middelbaar onderwijs niet kunnen volgen en in de eerste klassen van de Mulo-school, de H. B. S. en het Gymnasium blijven zitten. Sommige van deze leerlingen komen er wel, maar doubleren vaak. Andere leerlingen gaan van de school af en zoeken werk in de maatschappij. De statistiek wijst uit, dat het getal van deze mislukte leerlingen groot is. Bij de bespreking van dezen toestand, die voor vele ouders vol van teleurstelling is, worden allerlei oorzaken nagepeurd. Het ligt voor de hand, dat allereerst gedacht wordt aan een tekort in verstand bij de leerlingen. Ook wordt de vraag gesteld of de overgang van het lager naar het middelbaar onderwijs wel in orde is. Of kan de methode van onderwijs ook de oorzaak zijn van de vele mislukkingen?

We wenschen hier niet in te gaan op al deze vragen, doch beperken ons tot de beantwoording van een enkele vraag: Wordt er wel voldoende

gelet op de karakterologische zijde van dit vraagstuk? Hoe staat het met de belangstelling voor het werk in de schoolklas? Is de aandacht wel bij het huiswerk? Is er soms een sentiment, d.i. een overdreven liefde tot iets, die alle opmerkzaamheid van den jeugdige opsloort? En wordt de jeugdige door degenen die toezicht houden op zijn werk wel begrepen?

Hier volgen drie teekeningen van leerlingen op een Mulo-school, berustend op gecontroleerde feiten.

Leerling A is een meisje, dat op school gehoorzaam is en aan het huiswerk veel tijd besteedt. De leerare in plant- en diervkunde is haar bijzonder sympathiek, en dit vak heeft de liefde van haar hart. Het gevolg daarvan is, dat ze bij de behandeling van andere vakken slecht oplet en het huiswerk daarvoor afraffelt, om maar veel tijd te winnen voor haar lievelingsvak. Het slot van de rekening is, dat ze bij de overgangsexamens zakt en het eerste leerjaar nog eens moet overdoen.

Leerling B is een jongen, wiens hart vol zit van liefde voor sport. Hij heeft altijd een krantje in zijn zak waarin sportuitslagen zijn vermeld, en dat krantje komt onder de les soms er wel eens uit. Thuis zit hij haastig te werken om op tijd naar de voetbalsport te kunnen gaan. Midden onder 't werk staat hij op om aan de radio de uitslagen te vernemen. Het gevolg van die leefwijze is, dat hij slechte rapporten krijgt en aan 't eind van het studiejaar niet overgaat naar een volgende klas.

Leerling C heeft een sterk minderwaardigheidsgevoel. De jongens op school mogen hem niet lijden en de meeste leeraren hebben de pik op hem. Hij heeft wel zijn best gedaan in 't eerst, doch later ingezien, dat het hem toch niets baatte. Daarom zocht hij naar een vergoeding (compensatie) en vond die in een spelletje, dat hem meer boeit dan al het schoolwerk. Het eind van de zaak was bij hem, dat hij van school af moest, wegens gebrek aan verstandelijken aanleg.

Nu zijn deze drie leerlingen door een deskundige getest en bij alle drie werden goede cijfers verkregen voor algemeene begaafdheid. Het gevolg daarvan was, dat de school de schuld kreeg van den tegenspoed bij het leeren, hetzij de houding van de leeraren, hetzij de door hen gevolgde methoden.

En toch lag de schuld niet bij anderen noch bij hen zelf, maar bij ons middelbaar onderwijs. Dit systeem sluit bijna alle contact uit tusschen leermeesters-sleut en leerlingen. Iedere leerare heeft de klas op een bepaald uur, doch hij heeft geen tijd noch gelegenheid om leiding te geven aan een bepaalden leerling wat zijn karakter betreft. De leerling is in de periode van de zelfopvoeding en kiest zijn eigen tijdsindeeling voor het schoolwerk en zijn eigen karaktermodel om naar te leven. Het hoofd van de middelbare school is overladen met administratief werk, zoodat hij ook niet in contact kan komen met de leerlingen. Wat zulk een school behoeft is een leeraar(es) voor karaktervorming, of als de middelen ontbreken om daarvoor iemand aan te stellen, een verdeling van de leerlingen, waarbij iedere vakleeraar om beurten contact zoekt met een kleine groep van leerlingen. Schrijver dezes zijn gevallen bekend, waarin een gesprek van een uur met één van de leeraren de geestelijke redding was voor één van de leerlingen.

Maar dan moet de contact-leeraar ook iemand zijn, levende uit de volheid van Christus, die liefde tot den arbeid weet in te storten in het hart van zijn volgelingen. En deze hebben bij hun pogen om zelfstandig te zijn in den leider iemand te zien hun van God gegeven om hen voor te bereiden op hun goddelijke roeping in het volgend leven.

L.

II PERSSCHOUW II

Ingezonden en antwoord.

Aan het adres van Prof. Schilder kwam in de volgende brief van Mr R. Houwink, dien we hier letterlijk overnemen:

Mijnheer de Hoofdredacteur,

In „De Reformatie" no. 15, van 13 Januari l.l., komt onder den titel „Verfilosofeerde Kerstwerkelijkheid", op blz. 119 een citaat voor uit een artikel van mijn hand in het „Algemeen Handelsblad" van Zondag 25 Dec. 1938. Ik stel er prijs op tegenover de lezers van uw blad, mede in verband met de daaraan toegevoegde redactionele opmerkingen, te verklaren, dat het hier betreft een citaat uit een artikel, dus niet een volledig stuk, zooda de argeloze lezer wellicht zou vermoeden.

Dat de mij onbekende verzorger van uw Persschouw juist deze passages uit mijn artikel heeft gelicht en niet het slot, dat hem, zonder aan de waarheid tekort te doen, onmogelijk in staat had gesteld zijn verdachtnakenden titel boven zijn citaat te handhaven, is voor mij een overtuigend bewijs, dat het hier een Hetze geldt tegen een persoon en geen eerlijken strijd om beginselen. U zult het mij dan ook ten goede houden, dat ik in het vervolg geen nota meer nemen zal van deze dingen.

Hoogachtend,
R. HOUWINK.

Omdat Prof. Schilder niet in de gelegenheid is aanstands te antwoorden, neem ik de vrijheid dit te doen; de zaak gaat ten slotte mij alleen aan, Prof. S. wist van de opneming van het bewuste stuk niets.

Om allereerst iederen schijn van „verdachtnaking", enz. weg te nemen, wil ik de rest van het bewuste stuk hier alsnog laten volgen:

God ontsluit met het bliksemend vuur van Zijn Heiligen Geest onze ooren. Hij doet, wat wij niet kunnen; als wij maar gelooven en vertrouwen, dat er Eén is, die kan waartoe wij ook met den besten wil van de wereld niet bij machte zijn.

Dus toch een voorwaarde? Neen, enkel een antwoord op een vraag, die uit elken vezel van ons bestaan tot ons komt; die wij niet ontwijken kunnen, al zouden wij ook vluchten naar de uiteinden der aarde. En dit antwoord komt hierop neer, hoe men het ook formuleeren moge: „Heer, wees mij arme zondaar genadig!"

Wie dit antwoord over de lippen heeft gebracht, diens ooren zijn geopend. „En zie, een Engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen en zij vreesden met groote vrees. En de Engel zeide tot hen: Vrees niet, want zie, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids."

Wie dit antwoord over de lippen heeft gebracht, vreest zeer, maar terzelfder tijd verneemt hij de blijde boodschap: „Heden is u de Zaligmaker geboren". Heden, vandaag, nu. En zijn vrees verandert in vreugde. Het scharlaken-rood van zijn zonden wordt wit, smetteloos wit, als de wol van jonge lammeren. En zoo wordt hij zalig gemaakt te midden van het onheilge feestruwe van een verloren wereld, terwijl nog de druppels van het angstzweet als parelen op zijn voorhoofd staan.

Het split mij zeer, dat Mr Houwink zeker is van een „hetze" — het verstaan van elkaar is daardoor van te voren reeds bijna uitgesloten.

Het ging mij bij de overname van het stuk alleen om de „teekening", die Mr Houwink gaf van de Kerstboodschap. Hoe z.i. die door hem weergegeven „boodschap" wordt ontvangen, doet aan die boodschap niets af of toe. Daarom kon het laatste stuk zonder eenig bezwaar worden weggelaten.

Tegenover Mr Houwink houden we vol, dat de Zaligmaker niet „nu", maar „eenmaal" voor negentien eeuwen is geboren. Op een geografisch bepaald plaats, in een nacht, die op een kalender is aan te geven! We houden vol, dat die Zaligmaker een Kindje was, met echte handjes en voetjes en een mondje, dat om voedsel vroeg.

Dat Kindje had geen aardschen vader, maar was ontvangen van den Heiligen Geest en echt geboren uit de maagd Maria. En dat Kindje is de Zoon van God. Man geworden, heeft dat Kindje zijn levensbloed gegeven ter verzoening van onze zonden.

Wie in dat Kerstfeest geloof kan niet vrijzinnig blijven of communist. Hij zal concreet, en nu moeten breken ook met die „zonden".

Neen het gaat niet om een hetze tegen een „persoon". Het ging en gaat alleen tegen iedere verfilosofering van het werkelijke Kerstfeest, al noemt zich die filosofie ook theologie, al-of-niet voorzien van het praedicaat dialectisch. Het gaat alleen om het feit, dat Gods Zoon eenmaal in deze historie kwam en er sinds in bleef, éénmaal zich vastnoerde aan het menschelek geslacht en daaraan verbonden blijft tot in eeuwigheid.

Het gaat alleen om dat feit en de mededeeling ervan in eenvoudige, duidelijke, verstaanbare menschen-taal, geschreven door mannen, gedreven door den Heiligen Geest.

Wat niet vergeten mag worden.

H. A(lgra) — onze Persschouw is een trouwe klant van zijn frissche artikelen — schrijft een wijs en bezonnen woord onder bovenstaand opschrift in het (classicale) „Leenwarder Kerkblad":

Er zijn mensen, die anders niet doen dan klagen over de perikelen der polemiek.

Soms wordt zelfs de wensch geuit, dat een tijdlang het Gereformeerde volk van zijn kerkelijke pers verstoken zou mogen zijn.

Natuurlijk zijn zulke wenschen niet ernstig bedoeld. Zij worden alleen gedacht, als er net den vorigen Zaterdag een artikel verscheen, dat hen in hun nieren heeft geprikkeld.

Maar zelfs in hun niet ernstig bedoeld karakter zijn zulke wenschen verkeerd.

Want ze zijn vrucht van een eenzijdig oordeel. Dat komt, omdat de lezers van de kerkelijke pers vaak niet heelemaal deugen. Zij lezen alleen die stukken, die polemisch zijn.

De voorpagina van „De Reformatie" is voor hen een onbekend terrein. Maar Kerkelijk Leven en Persschouw verslinden zij. En klagen daarna, dat alles opgaat in de polemiek.

Die polemiek heeft haar eigen waarde en haar bijzondere gevaren. Maar daarover spreek ik nu niet. Ditmaal wil ik er op wijzen, dat we toch warempel niet uit het oog moeten verliezen, dat er óók nog wat anders van de pers komt.

Onze exegeten verzetten bergen werk.

Over het Nieuwe Testament verscheen onder redactie van de Professoren Greijdanus en Grosholde een groot wetenschappelijk commentaar. De rij van de Korte Verklaring groeit. Pas kwam er weer een fijne studie van Prof. Noordzij over Kronieken. Een Paraphrase van de Heilige Schrift is pas begonnen.

Dr Berkouwer zorgde voor belangrijke werken over Barth en over het probleem der Schriftcritiek. Prof. Honig gaf een Dogmatiek.

Dat zijn maar enkele voorbeelden, die ik zoo voor de vuist weg opsom. Is dat alles niet een bewijs, dat